

1. Wykonaj polecenia, wykorzystując informacje zawarte w poniższym tekście i wiedzę pozaźródłową.

[...] spośród 190 państw uczestniczących w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ zaledwie pięć ma specjalne uprawnienia i przywileje [...]

Od 1945 roku wszystkie niemal wysiłki, by za pomocą umów międzynarodowych zaprowadzić pokój albo też wspólnie zastosować siłę, zależą od tego, czy tych pięć krajów się na to zgodzi, czy też postawi weto. [...] każdy z pięciu członków Rady [Bezpieczeństwa] może sparaliżować jej działania, jeśli tylko bardzo tego chce jego rząd – i to w całkowitej zgodzie z prawami, jakie im wszystkim przysługują. Niektóre kraje są bardziej równe od innych. [...] Nowy system bezpieczeństwa międzynarodowego [tworzony po II wojnie światowej] miał mieć „zęby” – inaczej niż Liga Narodów, jego poprzedniczka, która okazała się zbyt słaba, zbyt demokratyczna i zanadto pogrążona w dyskusjach, bez silnego ośrodka wykonawczego. [...]

Z doświadczeń lat trzydziestych płynie jeszcze jedna nauka: małe kraje, takie jak Czechosłowacja czy Etiopia, są w rzeczywistości „konsumentami” bezpieczeństwa – nie dlatego, że brakuje im charakteru, ale przez to, że nie mają dość siły i środków, by stawić opór swym większym sąsiadom. Wielkie mocarstwa więc zmuszono do tego, by stały się „dostawcami” bezpieczeństwa międzynarodowego – wcale nie ze względu na jakieś cechy i przymioty, ale dlatego właśnie, że tylko one miały dość siły [...]

[...] W świetle tego przywileje piątki stałych członków Rady wyglądają na bardziej uzasadnione [...]. [...] gdy nieco osłabnie obecne nasilenie kryzysów, państwa ONZ być może będą chciały raz jeszcze rozważyć niektóre z przedstawionych parę lat temu koncepcji zmian struktury ONZ – takie jak ograniczenie prawa weta czy zwiększenie liczby członków Rady Bezpieczeństwa. Na pewno na tej drodze pojawi się wiele przeszkód, w tym jedna właściwie nie do pokonania: właśnie prawo weta [...]

P. Kennedy, Monopol wielkiej piątki, tłum. T. Stylińska, „Rzeczpospolita” 2002, nr 47

A. Wymień członków stałych Rady Bezpieczeństwa.

.....

B. Napisz, ilu członków stałych liczy Rada Bezpieczeństwa.

.....

C. Wymień nazwę organu ONZ, w którego skład wchodzi jej wszystkie państwa członkowskie.

.....

D. Wyjaśnij krótko, dlaczego autor artykułu stwierdził, że w ONZ niektóre kraje są bardziej równe od innych.

.....

.....

E. Wyjaśnij krótko, w jaki sposób autor artykułu uzasadnia istnienie specjalnych uprawnień mocarstw światowych w ONZ?

.....

.....

F. Czy zgadzasz się z tezą, że kraje dzielą się na konsumentów i dostawców bezpieczeństwa? Uzasadnij swoje zdanie, popierając je dwoma przykładami współczesnymi lub z ostatnich kilkunastu lat.

.....

.....

.....

.....

G. Czy, twoim zdaniem należy zreformować instytucję Rady Bezpieczeństwa – zwiększyć liczbę członków stałych oraz ograniczyć prawo weta? Uzasadnij swoje stanowisko, podając dwa argumenty.

.....

.....

.....

2. Wykonaj polecenia, wykorzystując informacje zawarte w poniższym tekście i wiedzę pozaźródłową.

[...] całą Unią [Europejską] naprawdę rządzi Rada Europejska [...]. Pewien wpływ na decyzje ma Komisja [...]. I parlament [...] – wybierany bezpośrednio organ Unii [...]. Ale na radzie ów parlament niewiele ma do powiedzenia. Całe jego dzieje są ciągłą walką o władzę z Radą (czyli rządami państw członkowskich) i Komisją (czyli organem wykonawczym Unii). [...] za czasów EWG [...] miał tylko „konsultować” Radę i Komisję. Od 1986r., a już na pewno od traktatu z Maastricht (1992r.), Parlament zdobył wpływ na decyzje Rady w ponad 20 różnych skomplikowanych procedurach [...] Dopiero obowiązujący od początku maja [...] [2003] traktat z Amsterdamu uprościł te 20 procedur do trzech: konsultacji (przy zmianach traktatu, w sprawach wspólnej polityki zagranicznej, w międzyrządowej współpracy policyjnej i sądowniczej), zgody (np. na zakończenie negocjacji traktatowych z krajem trzecim) oraz współdecyzji (zwłaszcza w sprawach tzw. Nieobowiązkowych, czyli niezwiązanych ze wspólną polityką rolną, oraz jednolitego rynku, ochrony środowiska, badań naukowych, edukacji, kultury, zdrowia publicznego). Parlament rozpatruje też finanse wszystkich instytucji unijnych i udziela im absolutorium. W 1998r. odniósł wielkie zwycięstwo – odmówił absolutorium całej Komisji Europejskiej [...], zarzucając jej rozrzutność i nepotyzm. [...] Stanowisko posłów zmusiło Komisję do ustąpienia i było to jak dotąd najgłośniejszy chyba akt władzy w przyszłej Europie, zobaczymy dopiero w czerwcu [2003r.], kiedy obradujący właśnie Konwent zaproponuje nowy ustrój Unii.

Marek Ostrowski, Poseł do gwiadz, „Polityka” 2003, nr2

A. Napisz, kto wchodzi w skład:

Rady Europejskiej -

Rady Unii Europejskiej -

Komisji Europejskiej -

B. Odpowiedz, czy zakres uprawnień Parlamentu Europejskiego zwiększał się, czy malał do 2003r. W odpowiedzi uwzględnij cztery przykłady.

.....

.....

.....

.....

C. Wymień trzy uprawnienia Parlamentu Europejskiego, które miał on w maju 2003r.

1.

2.

3.

E. Napisz, czy Twoim zdaniem, nadal aktualnie pozostaje stwierdzenie autora artykułu, że Parlament Europejski Niewiele ma do powiedzenia w Unii Europejskiej. Podaj dwa argumenty na poparcie Twojego zdania.

.....

.....

.....

.....